

VODIČ

Pristupačnost objekata u **SAOBRAĆAJNOJ INFRASTRUKTURI U CRNOJ GORI**

MASTER
JEZSAM

Ministarstvo
prostornog planiranja,
urbanizma i državne imovine

Podgorica, jul 2024.

Vodič "Pristupačnost objekata u saobraćajnoj infrastrukturi u Crnoj Gori" je izrađen u okviru projekta NVO Mreža za evropske politike - Master, pod nazivom "Evropskom praksom do pristupačnih objekata", uz finansijsku podršku Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, putem konkursa "Pristupačni objekti - kvalitet života OSI" u 2023. godini.

Sadržaj dokumenta je isključiva odgovornost Mreže za evropske politike MASTER i nije na koji način se ne može smatrati da odražava stavove donatora.

UVOD

Projekat "Evropskom praksom do pristupačnih objekata" ima za cilj poboljšanje primjene propisa radi povećanja opšteg nivoa pristupačnosti objekata u javnoj upotrebi, i to na aerodromima, željeznicama, autobuskim stanicama i nacionalnim parkovima, kroz edukaciju i informisanje pružalaca usluga u oblasti javnog saobraćaja, vlasnika i korisnika objekata u javnoj upotrebi i turističkih objekata, privrednika, investitora, učesnika u izgradnji, državnih i lokalnih službenika, kao i studenata arhitektonskog i građevinskog fakulteta, te samih osoba sa invaliditetom o važećim zakonskim odredbama i posljedicama nepoštovanja istih u dijelu koji se odnosi na pristupačnost objekata u saobraćajnoj infrastrukturi, uz prezentovanje dobrih zakonodavnih rješenja i prakse zemalja članica EU koje su visoko rangirane u oblasti pristupačnosti svojih gradova.

Jedna od projektnih aktivnosti u okviru projekta "Evropskom praksom do pristupačnih objekata" jeste izrada Vodiča koji je pred Vama, a koji sadrži podatke o stepenu pristupačnosti objekata u saobraćajnoj infrastrukturi. Vodič obuhvata dvanaest (12) glavnih autobuskih stanica, četiri (4) glavne željezničke stanice, dva (2) aerodroma i svih pet (5) nacionalnih parkova. Selekcija objekata je izvršena shodno prikupljenim podacima dobijenim ispunjavanjem jedinstvenog upitnika, a koji je bio upućen svim autobuskim i željezničkim stanicama, aerodromima i nacionalnim parkovima u Crnoj Gori.

Uzima se u obzir da su na dostavljeni upitnik odgovarali samo predstavnici objekata obuhvaćenih ovim Vodičem. Istraživanje putem upitnika sprovedeno je tokom februara 2024. godine. Licencirani arhitekti, angažovan u okviru projekta, izvršio je provjeru ispunjenosti kriterijuma sadržanih u upitniku, koji je sačinjen u skladu s važećim standardima i propisima. Obilasci objekata obavljeni su tokom marta i aprila 2024. godine. Na osnovu dostavljenog izvještaja, izrađena je mapa koja pruža pregled objekata saobraćajne infrastrukture u smislu njihove pristupačnosti, klasificujući ih kao djelimično pristupačne, djelimično nepristupačne i potpuno nepristupačne.

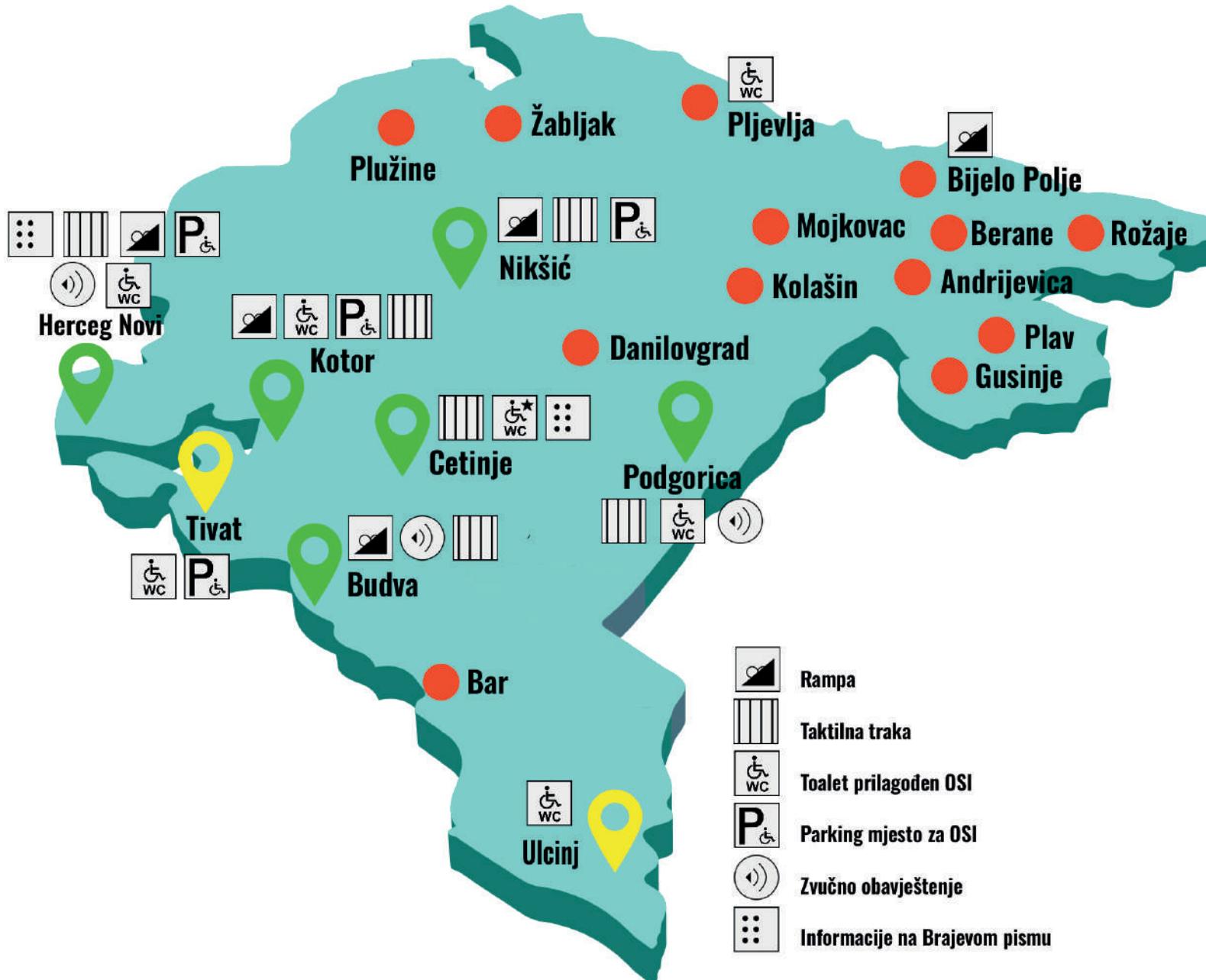
Važno je napomenuti da je istraživanje obuhvatilo ukupno trideset pet (35) objekata, i to dvadeset jednu (21) autobusku stanicu, šest (6) željezničkih stanica, dva (2) aerodroma i pet (5) nacionalnih parkova.

Od 35 kontaktiranih lokacija, nijedna nije zadovoljila sve kriterijume za pristupačnost osobama sa invaliditetom sadržane u upitniku koji je izrađen u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima Crne Gore i standardima Evropske unije.

Svega šest (6) objekata zadovoljava većinu kriterijuma koji se odnose na postojanje taktičnih traka, adekvatne prilaze šalterima za kupovinu karata, rampe za prilaz objektima, prilagođene toalete za osobe sa invaliditetom, obavljenja na Brajevom pismu i posebno obezbijeđena parking mjesta za osobe sa invaliditetom. Četrnaest (14) objekata djelimično ispunjava kriterijume pristupačnosti, pri čemu svaki objekat ima različite nedostatke; neki zadovoljavaju pojedine kriterijume, dok im drugi nedostaju, ali svi imaju bar jedan ključni kriterijum koji nije ispunjen. Ukupno šest (6) objekata je u potpunosti nepristupačno, pet (5) objekata nije odgovorilo na dostavljeni upitnik, dok su četiri (4) objekta trenutno pod rekonstrukcijom ili su samo stajališta (nemaju stanice).

Sprovedeno istraživanje pokazuje da značajan broj objekata u saobraćajnoj infrastrukturi i nacionalni parkovi još uvijek nisu pristupačni ili su djelimično pristupačni osobama sa invaliditetom, što ukazuje na potrebu za dodatnim radom i poboljšanjima kako bi se svi objekti uskladili sa važećim standardima i zakonima o pristupačnosti za osobe sa invaliditetom.

AUTOBUSKE STANICE

📍 Zelenim slovima označeni su objekti koji su relativno pristupačni osobama sa invaliditetom, ali koji takođe zahtijevaju izvjesne izmjene da bi bili u skladu sa ustanovljenim standardima i propisima.

📍 Žutim slovima označeni su objekti koji su relativno nepristupačni osobama sa invaliditetom, odnosno zadovoljavaju najnižu granicu predviđenog minimuma za pristupačnost objekata osobama sa invaliditetom.

● Crvenim slovima označeni su objekti koji ne ispunjavaju ni minimum predviđenih standarda za pristupačnost objekata osobama sa invaliditetom i koji su suprotni propisima.

Budva

Objekat pruža relativno dobar pristup osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Potrebne su manje izmjene i dopune kako bi se potpuno uskladio sa predviđenim standardima.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotrebom rampi i taktičnih traka.

U objektu postoji više od pet (5) grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namjenjene osobama sa invaliditetom.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa.

Pristup do šaltera je ispraćen taktičnom trakom, **međutim visina šaltera je niža od ustanovljenog standarda.** Konkretno svi šalteri su na visini koja je propisana za osobe koja koriste invalidska kolica.

Licima sa oštećenjem sluha omogućena su pomagala koja služe za orijentaciju i kretanje od ulaza do prijemnog šaltera u vidu zvučnih obavještenja od značaja za informisanost korisnika usluga – ozvučenje na šalteru.

Uz ulaz u objekat postoji reljefno izradjen orijentacioni plan za kretanje u objektu.

Iako su dva parking mjesta namijenjena osobama sa invaliditetom, ona nisu propisanih dimenzija. Pristup od parking mjesta do ulaza u objekat takođe nije obezbijeden po propisima.

Preporuke:

1. Umjesto dva neprikladna parking mjesta, preporučuje se izgradnja barem jednog parking mjesta odgovarajućih dimenzija. Takođe, preporučuje se postavljanje dva nova spuštena ivičnjaka kako bi se omogućio neometan pristup i povezanost između parking mjesta i objekta;
2. Pult za korisnike invalidskih kolica treba prilagoditi;
3. Visinu šaltera do kojeg vodi taktična traka treba podesiti tako da bude visočija;
4. Potrebno je dodati nedostajući dio taktične trake ispred perona, što zahtijeva i ažuriranje reljefnog orijentacijskog plana;
5. Preporučuje se promjena smjera otvaranja vrata toalet kabine, tako da se vrata otvaraju prema vani;
6. Implementirati vrata između objekta i perona u skladu s projektom, omogućavajući prolazak duž ravne putanje kako je prvobitno planirano.

Kontakt telefon: +382 (0)33 456 000

Cetinje

Objekat pruža relativno dobar pristup osobama s invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti, ali je potrebno implementirati izmjene i dopune kako bi se potpuno uskladio sa propisima.¹

Licima sa oštećenjem vida su omogućena pomagala koja služe za orijentaciju i kretanje od ulaza do prijemnog šaltera.

Taktilna staza je pravilno postavljena. Međutim, potrebno je proširiti njen domet do novog postavljenog toaleta, kao i osigurati pristupna vrata koja su označena za ulazak u objekat gdje je taktilna staza postavljena.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

Postoji toalet namjenjen osobama sa invaliditetom. Nedostaje natkrivena veza između objekta i toaleta.

Uz ulaz u objekat postoji reljefno izradjen orientacioni plan za kretanje u objektu.

Preporuke za unapređenje:

1. Završiti formiranje parking mjesta i toaleta namijenjenih osobama s invaliditetom kako bi se osiguralo potpuno pristupačno okruženje;
2. Razmotriti opciju jednokrilnih vrata širine od 110 cm, otvaranja ka vani, kako bi se olakšao pristup svim posjetiocima i usklađivanje sa propisima;
3. Omogućiti prolazak ka peronima adekvatne širine za osobe koje koriste invalidska kolica i druga pomagala za kretanje;
4. Dopuniti taktilnu traku do svakog perona kako bi se olakšala orijentacija osobama s oštećenjem vida;
5. Postaviti grafičke oznake u objektu radi dodatne navigacije i olakšanja snalaženja posjetiocima;
6. Korigovati šalter namijenjen osobama u kolicima, tako da konzole bude 50 cm kako bi se omogućila bolja pristupačnost.

Kontakt telefon: +382 41 241 744

Podgorica

Objekat pruža relativno dobar pristup osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Potrebne su manje izmjene i dopune kako bi se potpuno uskladio sa standardima i propisima.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotreboom taktilnih traka.

U objektu postoje 1-5 grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namijenjenih osobama sa invaliditetom.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa. Međutim, prilikom obilaska toalet je bio zaključan i pristup onemogućen.

---

1 U toku izrade Vodiča, primili smo e-mail 04.10.2024. iz uprave autobuske stanice u Cetinju kojim je ukazano da su od dana obavještavanja o nedostacima uočenim prilikom sprovedenog istraživanja u okviru projekta „Evropskom praskom do pristupačnih objekata!“, postavljeni toaleti za osobe sa invaliditetom (bez natkrivenog prolaz od objekta do toaleta), uz dovršavanje nadovezujućih taktilnih traka, te je obilježen prioritetni šalter koji je odgovarajuće visine. Takođe, u čekaonici su obilježena mjesta za osobe sa invaliditetom i obezbijeđeno jedno parking mjesto.

Licima sa oštećenjem sluha omogućena su pomagala koja služe za orijentaciju i kretanje od ulaza do prijemnog šaltera u vidu zvučnih obavještenja od značaja za informisanost korisnika usluga – ozvučenje na šalteru.

Prijemni šalter ispunjava uslove pristupačnosti za lica koja koriste invalidska kolica.

Uz ulaz u objekat postoji reljefno izradjen orijentacioni plan za kretanje u objektu.

Preporuke:

1. Obezbijediti parking mjesto za osobe sa invaliditetom i osigurati nesmetan pristup između parking mesta i objekta;
2. Obezbijediti šalter za osobe u invalidskim kolicima u predviđenoj visini i sa konzolom shodno propisima;
3. Spustiti oglasnu tablu na odgovarajuću visinu shodno propisima;
4. Dopuniti taktilnu traku do svih perona radi olakšane orijentacije za osobe s oštećenjem vida;
5. Održavati toalet otvorenim i pristupačnim u svako doba s obzirom da autobuska stanica nema radno vrijeme.

Kontakt telefon: +382 (0)20 620 430

Herceg Novi

Objekat je pristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivost, međutim pojedini elementi koji su izvedeni u cilju lakšeg pristupa i kretanja istih osoba, nisu u dovoljnoj mjeri prilagođeni ustavnoljenim standardima i propisima.

U objektu postoje 1-5 grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namijenjene osobama sa invaliditetom.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa.

Licima sa oštećenjem sluha omogućena su pomagala koja služe za orijentaciju i kretanje od ulaza do prijemnog šaltera u vidu zvučnih obavještenja od značaja za informisanost korisnika usluga – ozvučenje na šalteru.

Sve predviđene površine su pokrivenе taktilnim stazama, te postoji orijentacioni plan na ulaz u zgradu.

Obezbjedeno parking mjesto za osobe sa invaliditetom.

U objektu je postavljena rampa dozvoljenog nagiba kako bi osobe sa invaliditetom mogle da se bezbjedno kreću i dođu do stanične zgrade gdje su šalteri za prodaju i informacije.

U objektu postoje tri odštampana primjerkra reda vožnje na Brajevom pismu.²

---

² U toku izrade Vodiča, primili smo e-mail 04.10.2024. iz uprave Autobuske stanice Herceg Novi kojim je ukazano da su od dana obavještavanja o nedostacima uočenim prilikom sprovedenog istraživanja u okviru projekta „Evropskom praskom do pristupačnih objekata!“, obezbjeđeni parking prostor za osobe sa invaliditetom, dok su sve predviđene površine obezbjeđene taktilnim trakama. Postavljena je rampa dozvoljenog nagiba kako bi osobe sa invaliditetom mogle da se bezbjedno kreću i dođu do stanične zgrade gdje su šalteri za prodaju i informacije i obezbjeđena su tri odštampana primjerkra reda vožnje na Brajevom pismu. Navedeno je potkrijepljeno relevantnom foto-dokumentacijom koja je pratila e-mail uprave Autobuske stanice Herceg Novi.

Prilagođavanje objekta prema propisima može biti relativno lako izvodljivo, osim kada je potrebno uspostaviti vezu između objekta i parking mesta za osobe sa invaliditetom, posebno u slučaju značajnih visinskih razlika između najbližih parking mesta i nivoa objekta, što predstavlja izazov.

Kontakt telefon: +382 (0) 69 017 100.

Kotor

Objekat pruža relativno dobar pristup osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Potrebne su samo manje izmjene i dopune kako bi se potpuno uskladio sa propisima.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotrebom rampi i taktilnih traka.

U objektu postoji više od 5 grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namijenjene osobama sa invaliditetom.

Prijemni šalter ispunjava uslove pristupačnosti za lica koja koriste invalidska kolica.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa.

Uz ulaz u objekat postoji reljefno izradjen orijentacioni plan za kretanje u objektu.

Postoji jedno parking mjesto namjenjeno osobama s invaliditetom.

Preporuke:

1. Preporučuje se rotiranje parking mesta i dodatnog prostora uz parking kako bi se spriječilo blokiranje pristupa objektu, što je trenutno pogrešno označeno;

2. Potrebno je proširiti taktilnu traku do svakog perona, što zahtijeva i ažuriranje reljefnog orijentacijskog plana.

Kontakt telefon: +382 32 325 126

Nikšić

Objekat pruža relativno dobar pristup osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Potrebne su manje izmjene i dopune kako bi se potpuno uskladio sa standardima i propisima.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotrebom rampi i taktilnih traka.

U objektu postoji više od pet (5) grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namijenjenih osobama sa invaliditetom.

Licima sa oštećenjem vida omogućena su pomagala koja služe za orijentaciju i kretanje od ulaza do prijemnog šaltera u vidu zvučnih obavještenja od značaja za informisanost korisnika usluga, dok **nema pomagala za lica koja imaju oštećenje sluha**.

Obezbjedena su dva parking mesta namjenjena osobama s invaliditetom.

Uz ulaz u objekat postoji reljefno izradjen orijentacioni plan za kretanje u objektu.

Preporuke:

1. Oformiti šalter za osobe u invalidskim kolicima na odgovarajućoj visini i sa konzolom po propisima;

2. Dopuniti taktilnu traku do svih perona radi olakšane orijentacije za osobe sa oštećenim vidom.

Kontakt telefon: +382 (0)40 213 018

Tivat

Objekat je relativno nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

U objektu postoje 1-5 grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namjenjene osobama sa invaliditetom.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa. **Međutim, u momentu obilaska toalet je bio zaključan i nedostupan za provjeru.**

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

Prijemni šalter ispunjava uslove pristupačnosti za lica koja koriste invalidska kolica.

Obezbjedena su dva parking mjesta. **Međutim, jedno nije оформљено po propisima.**

Objekat zahtjeva brojne izmjene i dopune kako bi bio u skladu sa standardima i propisima.

Kontakt telefon: +382 67 691 522

Ulcinj

Objekat je relativno nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

U objektu postoje 1-5 grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namjenjenih osobama sa invaliditetom.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa. **Međutim, u momentu obilaska toalet je bio zaključan i nedostupan za provjeru.**

Objekat zahtjeva brojne izmjene i dopune kako bi bio u skladu sa standardima i propisima.

Kontakt telefon: +382 (0)30 413 225

Bijelo Polje

Objekat je nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Postoji rampa za pristup autobuskoj platformi sa obližnjeg trotoara mosta.

Objekat zahtjeva potpunu rekonstrukciju i usklađivanje sa ustanovljenim standardima.

Kontakt telefon: +382 (0)50 432 219

Danilovgrad

Objekat je nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Hodne površine nisu u istom nivou, ali su međusobno povezane elementima pristupačnosti za savladavanje visinskih razlika. Napomena: Od zatvorenog dijela objekta u funkciji autobuske, postoji samo čekaonica i toalet.

Objekat zahtjeva potpunu rekonstrukciju i usklađivanje sa ustanovljenim standardima.

Kontakt telefon: +382 81 811 711

Mojkovac

Pristup objektu osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti je prilično otežan zbog nedostataka u elementima dizajniranim za olakšanje pristupa i kretanja ovih lica, posebno kada su u pitanju rampe za savladavanje visinskih razlika koje često ne ispunjavaju propisane standarde.

Potrebne su brojne izmjene i dopune kako bi objekat bio u potpunosti usklađen sa relevantnim pravilnicima.

Kontakt telefon: +382 50 680 195

Pljevlja

Objekat je nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa. **Međutim, prilikom obilaska toalet je bio zaključan i pristup onemogućen.**

Objekat zahtijeva mnogobrojne izmjene i dopune kako bi bio u skladu sa standardima i propisima.

Kontakt telefon: +382 (0)52 323 114

Andrijevica

Autobuska stanica u Andrijevici nije odgovorila na postavljeni upitnik, pa shodno tome nije bilo moguće izvršiti provjeru njene pristupačnosti za osobe sa invaliditetom.

Kontakt: +382 (0)20 620 430

Bar

Autobuska stanica u Baru nije dostavila odgovore na upitnik, što je onemogućilo sprovođenje provjere stepena prilagođenosti za osobe sa invaliditetom.

Kontakt: +382 (0)30 346 141

Gusinje

Stanica u Gusinju nije odgovorila na upitnik, pa provjera pristupačnosti za osobe sa invaliditetom nije mogla biti izvršena.

Kolašin

Autobuska stanica u Kolašinu nije dostavila odgovore na postavljeni upitnik, zbog čega nije bilo moguće sprovesti provjeru prilagođenosti za osobe sa invaliditetom.

Kontakt: + 382 (0) 20 864-033

Rožaje

Autobuska stanica u Rožajama nije odgovorila na upitnik, pa provjera pristupačnosti za osobe sa invaliditetom nije mogla biti obavljena.

Kontakt: +382 (0)51 271 115

Plav

Prema trenutnom stanju, autobuska stanica u Plavu se ne može identifikovati kao prava autobuska stanica, već samo kao stajalište.

Berane

Autobuska stanica u Beranama se ne može smatrati pravom autobuskom stanicom, već je samo stajalište.

Žabljak

Autobuska stanica u Žabljaku je zapravo samo stajalište, a ne prava stanica.

Plužine

Autobuska stanica u Plužinama je trenutno pod rekonstrukcijom, pa nema dostupnih podataka o njenoj pristupačnosti za osobe sa invaliditetom.

ŽELJEZNIČKE STANICE

📍 Zelenim slovima označeni su objekti koji su relativno pristupačni osobama sa invaliditetom, ali koji takođe zahtijevaju izvjesne izmjene da bi bili u skladu sa ustanovljenim standardima i propisima.

📍 Žutim slovima označeni su objekti koji su relativno nepristupačni osobama sa invaliditetom, odnosno zadovoljavaju najnižu granicu predviđenog minimuma za pristupačnost objekata osobama sa invaliditetom.

● Crvenim slovima označeni su objekti koji ne ispunjavaju ni minimum predviđenih standarda za pristupačnost objekata osobama sa invaliditetom i koji su suprotni propisima.

Bijelo Polje

Objekat pruža relativno dobar pristup osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Potrebne su manje izmjene i dopune kako bi se potpuno uskladio sa standardima i propisima.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotrebom taktičnih staza i platformi.

Hodne površine u objektu nisu u istom nivou, ali su međusobno povezane elementima pristupačnosti za savladavanje visinskih razlika.

Toaleti su bili zaključani prilikom oblaska. Koliko se može vidjeti kroz staklena vrata, djeluje da postoji zaseban toalet za osobe sa invaliditetom.³

Licima sa oštećenjem sluha omogućena su pomagala koja služe za orientaciju i kretanje od ulaza do prijemnog šaltera u vidu zvučnih obavještenja od značaja za informisanost korisnika usluga – ozvučenje na šalteru.

Prijemni šalter ispunjava uslove pristupačnosti za lica koja koriste invalidska kolica, ali taktična traka je sprovedena do pogrešnog šaltera, tj. nižeg šaltera koji je namijenjen osobama koje upotrebljavaju invalidska kolica.

Postoje dva parking mjesta namijenjena za osobe sa invaliditetom, međutim oboreni ivičnjak je postavljen na pogrešnom mjestu.

Preporuke:

1. Preporučuje se postavljanje grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namijenjenih osobama s invaliditetom;
2. Potrebno je prilagoditi dimenzije prvih ulaznih kliznih vrata, jer su ostala vrata unutar objekta u skladu s propisima;
3. Predlaže se formiranje vjetrobrana, s obzirom na dostupnost prostora;
4. Važno je omogućiti otključan pristup toaletima, te dodati odgovarajuće grafičke oznake za iste;
5. Potrebno je dodati reljefni orijentacioni plan na ulazu u objekat;

³ U toku izrade Vodiča, primili smo e-mail 04.10.2024. iz uprave ŽICG kojim je ukazano da su od dana obavještavanja o nedostacima uočenim prilikom sprovedenog istraživanja u okviru projekta „Evropskom praskom do pristupačnih objekata!“, svi toaleti otključani i slobodni za korišćenja osobama sa invaliditetom.

6. Preporučuje se korekcija oborenog ivičnjaka trotoara kod parking mjesta za osobe s invaliditetom. Izlaz sa parkirališta na trotoar treba biti od međuprostora, ne od parking mjesta, kako bi se izbjeglo blokiranje izlaza automobilom parkiranim na tom mjestu;

7. Potrebno je osposobiti platforme koje su postavljene za pristup osobama u invalidskim kolicima peronima. Takođe, treba dodati nedostajuća pritisna dugmad za poziv platformi u slučaju da se platforma nalazi na suprotnom kraju kada je potrebno koristiti istu.

Kontakt telefon: +382 50 478 560

Nikšić

Objekat je relativno nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotrebom rampe od strane perona.

U objektu postoje 1-5 grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namjenjenih osobama sa invaliditetom.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa. Međutim, postoji predprostor kod svih toaleta do kojeg se pristupa kroz vrata širine korisnog prostora 80cm i otvaraju se vrata ka unutra, što nije u skladu sa standardima.

Postoje dva parking mjesta namijenjena za osobe sa invaliditetom.

Objekat zahtijeva brojne izmjene i dopune kako bi bio u skladu sa ustanovljenim propisima i standardima.

Kontakt telefon: +382 40 211 912

Danilovgrad

Objekat je nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Objekat zahtijeva brojne izmjene i dopune kako bi bio u skladu sa propisima, s obzirom da **ne zadovoljava ni minimum predviđenih standarda**.

Podgorica

Objekat je nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotrebom rampe. Međutim, postavljena je rampa koja nije po propisima. Ugao rampe iznosi 20%.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

Postoji jedno parking mjesto namijenjeno za osobe sa invaliditetom.

Objekat zahtijeva brojne izmjene i dopune kako bi bio u skladu sa ustanovljenim standardima i propisima.

Kontakt telefon: +382 20 441 209

Bar

Objekat je nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Objekat zahtijeva potpunu rekonstrukciju i usklađivanje sa ustanovljenim standardima.

Kontakt telefon: +38230/301-615

Kolašin

Objekat je nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Objekat zahtijeva potpunu rekonstrukciju i usklađivanje sa ustanovljenim standardima.

Kontakt telefon: +382 (0) 20 441-492

Mojkovac

Objekat je nepristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Objekat zahtijeva potpunu rekonstrukciju i usklađivanje sa ustanovljenim standardima.

Kontakt telefon: +382 (0)50 472 130

AERODROMI

📍 Zelenim slovima označeni su objekti koji su relativno pristupačni osobama sa invaliditetom, ali koji takođe zahtijevaju izvjesne izmjene da bi bili u skladu sa ustanovljenim standardima i propisima.

📍 Žutim slovima označeni su objekti koji su relativno nepristupačni osobama sa invaliditetom, odnosno zadovoljavaju najnižu granicu predviđenog minimuma za pristupačnost objekata osobama sa invaliditetom.

● Crvenim slovima označeni su objekti koji ne ispunjavaju ni minimum predviđenih standarda za pristupačnost objekata osobama sa invaliditetom i koji su suprotni propisima.

Podgorica

Objekat pruža relativno dobar pristup osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti. Potrebne su manje izmjene i dopune kako bi se potpuno uskladio sa standardima i propisima.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotrebom taktilne staze.

U objektu postoje 1-5 grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namjenjenih osobama sa invaliditetom.

Sve hodne površine u objektu su u istom nivou.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa, koji je u skladu sa standardima i propisima.

Uz ulaz u objekat postoji reljefno izradjen orijentacioni plan za kretanje u objektu.

Postoje četiri (4) parking mjesta namijenjena za osobe sa invaliditetom.

Preporuka:

- Oformiti šalter za osobe u invalidskim kolicima na odgovarajućoj visini i opremiti ga konzolom koja odgovara propisima.

Kontakt telefon: +382 (0)20 444 244

Tivat

Objekat je relativno npristupačan osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Prilaz objektu je pristupačan osobama s invaliditetom upotrebom rampe.

U objektu postoje 1-5 grafičkih oznaka pristupačnosti i upotrebe pomagala namjenjenih osobama sa invaliditetom.

U objektu postoji zaseban ulaz za toalet za osobe sa invaliditetom, izdvojen od muških i ženskih sanitarnih grupa. **Međutim, klizno otvaranje vrata je nemoguće otvoriti u potpunosti, pa je širina korisnog prostora manja od propisanog.**

Licima sa oštećenjem sluha omogućena su pomagala koja služe za orientaciju i kretanje od ulaza do prijemnog šaltera – ozvučenje sa šaltera.

Postoje četiri (4) parking mjesta namijenjena za osobe sa invaliditetom.

Objekat zahtijeva izvjesne izmjene i prilagođavanja kako bi bio u skladu sa ustanovljenim standardima i propisima.

Kontakt telefon: +382(0) 32 671 337

NACIONALNI PARKOVI

📍 Zelenim slovima označeni su objekti koji su relativno pristupačni osobama sa invaliditetom, ali koji takođe zahtijevaju izvjesne izmjene da bi bili u skladu sa ustanovljenim standardima i propisima.

📍 Žutim slovima označeni su objekti koji su relativno nepristupačni osobama sa invaliditetom, odnosno zadovoljavaju najnižu granicu predviđenog minimuma za pristupačnost objekata osobama sa invaliditetom.

● Crvenim slovima označeni su objekti koji ne ispunjavaju ni minimum predviđenih standarda za pristupačnost objekata osobama sa invaliditetom i koji su suprotni propisima.

Nacionalni park Durmitor

Ovaj park se izdvaja kao jedan od rijetkih koji ima određene pristupačne sadržaje za osobe sa invaliditetom. Durmitor je opremljen rampom, toaletom prilagođenim licima sa invaliditetom, i parking mjestom za OSI. Međutim, nedostaju informacije na Brajevom pismu.

Nacionalni park Lovćen

Nacionalni park Lovćen takođe ima neke elemente pristupačnosti. Ima drvenu platformu, pristupačan toalet i parking mjesto za osobe sa invaliditetom, ali takođe nema dostupnih informacija na Brajevom pismu.

Nacionalni park Biogradska gora

Ovaj park ne ispunjava nijedan od osnovnih kriterijuma za pristupačnost osobama sa invaliditetom, pa u skladu sa tim zahtijeva potpunu rekonstrukciju i usklađivanje sa ustanovljenim standardima.

Nacionalni park Prokletije

Ovaj park ne ispunjava nijedan od osnovnih kriterijuma za pristupačnost osobama sa invaliditetom, pa u skladu sa tim zahtijeva potpunu rekonstrukciju i usklađivanje sa ustanovljenim standardima.

Nacionalni park Skadarsko jezero

Ovaj park ne ispunjava nijedan od osnovnih kriterijuma za pristupačnost osobama sa invaliditetom, pa u skladu sa tim zahtijeva potpunu rekonstrukciju i usklađivanje sa ustanovljenim standardima.

Kontakt za Nacionalne parkove Crne gore: +382 20 60 10 15; npcg@nparkovi.me

Nadamo se da će Vam Vodič omogućiti lako pronalaženje informacija od značaja i olakšati kretanje i odabir destinacije za putovanje, te da će poslužiti nadležnim institucijama kao podsjetnik da se mora kontinuirano raditi na unapređenju, adaptaciji i rekonstrukciji postojećih objekata u saobraćajnoj infrastrukturi i nacionalnih parkova, sa ciljem obezbjeđivanja ispunjenosti svih kriterijuma predviđenih domaćim i evropskim propisima, a kako bismo zajedničkim snagama obezbijedili svima jednak pristup fizičkom okruženju, transportu, informacijama i komunikacijama, kao i uslugama otvorenim za javnost, što je i preduslov za puno ostvarivanje građanskih i političkih prava osoba sa invaliditetom.

Vaš MASTER tim!

Evropskom praksom do **PRISTUPAČNIH OBJEKATA**

MASTER
NASTAM

Ministarstvo
prostornog planiranja,
urbanizma i državne inovacije